Region Stockholm

22

Yttrande över motion 2019:76 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD), om att icke medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i Region Stockholm ska upphöra

Region Stockholm

HSN 2020-0081

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Avd. Patientsäkerhet och beredskap
Britt Arrelöv

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-09-03

HSN 2020-0081

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2019:76 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD), om att icke medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i Region Stockholm ska upphöra

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över en motion om att icke medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar ska upphöra. I motionen föreslår Britt-Marie Canhasi (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD) en omprövning av ställningstagandet kring att erbjuda icke-medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar och att Region Stockholm i kontakterna med staten agerar för att sådan omskärelse skall förbjudas.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:76 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2019:76 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

I motionen föreslås att regionfullmäktige beslutar att hälso- och sjukvårdsnämnden ska ompröva sitt ställningstagande att erbjuda icke-medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i egen regi eller av inhyrd aktör. Dessutom att hälso- och sjukvårdsnämnden med hänsyn till barnets okränkbara rätt till sin egen kropp, blir en röst i remissvar och annan kommunikation med staten för att omskärelse av minderåriga skall förbjudas när inga medicinska skäl föreligger. Detta med utgångspunkt från

att regionen inte ska ta ansvar för icke medicinskt motiverade operationer och att religionsfrihet inte står över barnens mänskliga rättigheter.

Manlig omskärelse förekommer i såväl Sverige som i stora delar av världen. Det beräknas att cirka 30 procent av alla män i världen är omskurna. Det finns olika motiv till att penisförhud på pojkar och män tas bort. Förutom av religiösa och kulturella skäl sker det ofta av hygieniska. Det förekommer också att förhuden tas bort på grund av medicinska orsaker. I Sverige är det sedan 2001 tillåtet att operera bort förhuden på omyndiga pojkar utan medicinsk orsak. Enligt lagen om omskärelse får omskärelse utföras på begäran av eller efter medgivande av pojkens vårdnadshavare, och efter det att vårdnadshavaren har informerats om vad ingreppet innebär. Omskärelse på pojkar äldre än två månader får bara utföras av legitimerad läkare. Informationen ska även ges till pojken om han är stor nog att förstå den. Pojkens inställning ska så långt som möjligt klarläggas och ingreppet får inte utföras mot pojkens vilja.

På barn yngre än två månader får omskärelse göras av person med särskilt tillstånd. Ingreppet ska oavsett ålder alltid göras med smärtlindring som ges av legitimerad läkare eller sjuksköterska.

Överväganden
Frågan om icke medicinskt motiverad omskärelse av minderåriga pojkar har diskuterats och beretts vid upprepade tillfällen såväl regionalt som nationellt. Vare sig Socialstyrelsen eller Sveriges kommuner och regioner har ändrat sina tidigare ställningstaganden som innebär att vården ska erbjuda omskärelse av pojkar utan medicinska skäl för att förhindra komplikationer när ingreppen sker utanför hälso- och sjukvården. Det förekommer dock skillnader mellan regionerna om vård erbjuds och i så fall till vilken avgift.

Det finns ett antal aktörer som anser att omskärelse av icke-medicinska skäl är ur etisk synpunkt tveksamt. Barnombudsmannens utgångspunkt är alltid barnkonventionen och barnets bästa, det vill säga barnrättsperspektivet och barnet som rättighetsbärare. Barnkonventionen ger inte något tydligt svar i denna fråga. Föräldrar har enligt barnkonventionen rätt att uppfostra sina barn i sin religion samtidigt som barnet har rätt att komma till tals. Barnet har också rätt till sin identitet, vilket kan innebära att ta del av olika traditionella och kulturella sedvänjor som manlig omskärelse.

Manlig omskärelse är enligt FN:s kommitté för barnets rättigheter (barnrättskommittén), som övervakar efterlevnaden av barnkonventionen, inte en traditionell skadlig sedvänja, så som kvinnlig könsstympning.

Barnrättskommitténs senaste rapporter och kommentarer om detta pekar inte ut manlig omskärelse som en traditionell skadlig sedvänja.

Barnombudsmannens inställning är att ingreppet inte bör ske innan barnet är tillräckligt moget för att förstå och själv kunna ta beslut om det. Barnet har enligt barnkonventionen rätt att komma till tals. Barnombudsmannen kan inte uttala sig om omskärelse av pojkar strider mot lagen sedan barnkonventionen blivit lag. Regeringen har tillsatt en kommitté som ska kartlägga hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med barnkonventionen. Detta ska vara klart senast 15 november 2020.

I Region Stockholm finns en vårdgivare som har uppdraget att genomföra de aktuella ingreppen. Under 2019 genomfördes 1126 ingrepp i lokalbedövning och 447 med generell anestesi. Ersättningen till verksamheten är 2020 3903,30 kronor vid lokalbedövning och 6745,30 kronor vid generell anestesi. Egenavgiften är 1500 kronor. Denna avgift varierar stort mellan regionerna. Vissa subventionerar inte medan andra subventionerar helt. Region Skåne har rapporterat en minskning av antalet ingrepp då egenavgiften höjdes.

Vårdgivaren tar även emot remisser från andra regioner samt omhändertar patienter som blivit omskurna utanför den egna verksamheten och vars ingrepp medfört komplikationer. I den egna verksamheten har inga svårare komplikationer inträffat, men man oroas över det ökande antalet komplikationer man får ta hand om. Enligt IVO är det fyra personer utanför hälso- och sjukvården som har särskilt tillstånd att utföra ingreppet. IVO har inte gett några nya tillstånd, utan har övertagit de som Socialstyrelsen godkände. Dessa var initialt sex, men en har flyttat till Danmark och en har blivit av med sitt tillstånd.

Många omskärelser sker i hemmen och utförs av privatpersoner i osteril miljö med marginell eller ingen smärtlindring alls. För att reducera antalet osäkra omskärelser rekommenderade därför Socialstyrelsen 2007 landstingen att erbjuda omskärelse. Sveriges kommuner och landsting rekommenderade 2009 att alla landstings skulle erbjuda ingreppet. Hösten 2019 tog Sveriges kommuner och landsting ett nytt ställningstagande i samma linje som den tidigare. Alla regioner erbjuder trots detta ställningstagande inte omskärelse.

Utifrån det som kommit fram i kontakterna med Sveriges kommuner och regioner, IVO, Barnombudsmannen, etikråd, specialsakkunnig i barnmedicin och medicinskt ansvarig hos den vårdgivare som utför

ingreppen på uppdrag av regionen för att få underlag till svaret på motionen framkommer inget som i dagsläget motiverar ett ändrat ställningstagande.

Ekonomiska konsekvenser
Regionen betalade till leverantören cirka fem miljoner kronor under 2019. Antalet ingrepp ökar genom att befolkningsstrukturen ändras, vilket även innebär att antalet komplikationer efter ingrepp gjorda utanför sjukvården ökar. Om omskärelse inte erbjuds eller om egenavgiften ökas så innebär det minskade utgifter för regionen vad gäller ingreppen. Dock riskerar regionen ökade kostnader på grund av en ökning av antalet komplikationer, som måste omhändertas av sjukvården.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Om omskärelse inte erbjuds eller om egenavgiften höjs riskerar fler barn att utsättas för felaktigt genomförda ingrepp av icke medicinskt skolade personer. Den vård som erbjuds via regionen har inte haft några allvarliga komplikationer i den egna verksamheten, men får ta hand om ett ökat antal sådana efter ingrepp som görs utanför sjukvården.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Om subventionerad omskärelse inte erbjuds riskerar barn från familjer med dålig ekonomi, men stark sociokulturell tradition runt omskärelse, att utsättas för ökad risk att bli skadade i samband med ingreppet.

Miljökonsekvenser
Förslag till beslut förväntas ge oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslag till beslut förväntas ge oförändrade administrativa konsekvenser.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Johan Bratt
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till

Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-09-03

MOTION
2019-12-10

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

Ankom
Region Stockholm
2019 -12- 10
Dnr. RS 2019-1181

2019:76

Motion av Britt-Mari Canhasi (SD) och Leonid Yurkovskiy (SD), om att icke medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i Region Stockholms ska upphöra.

Europarådets parlamentariska församling antog 1 oktober 2013 en resolution om barnets rätt till fysisk integritet, där omskärelse på icke-medicinsk grund ingår. Barnombudsmannen, vårdförbundet, barnkirurgerna, barnläkarna, läkaresällskapets delegation för medicinsk etik och RFSU är alla emot omskärelse av minderåriga pojkar på icke medicinska grunder.

Enligt svensk lag om omskärelse av pojkar från 2001, skall barnets inställning så långt det är möjligt, klarläggas. Ingreppet får inte ske mot barnets vilja, utan endast när ett barn har förutsättningar att själv kunna göra ett välgrundat ställningstagande.

Barnombudsmannen anser att omskärelse utan barnets samtycke strider mot artikel 12 i FN:s konvention om barnens rättigheter som ger barn rätt att utrycka sin åsikt i frågor som rör dem. De anser även att det strider mot artikel 24(3) som innebär att barn ska skyddas mot traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa. Omskärelse utan samtycke innebär, enligt deras mening en kränkning av barnens rätt till respekt för sin fysiska integritet.

En studie i Danmark översatt till svenska förhållande indikerar att, av 3000 omskurna pojkar skulle 150 pojkar drabbas av mer eller mindre allvarliga komplikationer. Det kan inte vara en sjukvårdande uppgift att acceptera en tydlig risknivå genom att utföra ett kirurgiskt ingrepp på en frisk pojke för att tillgodose ett religiöst eller kulturellt påbud.

De flesta argument för att rättfärdiga icke medicinsk omskärelse på minderåriga pojkar är argument som inte är relevanta för Sverige, så som bättre hygien, minskad risk för att sprida HIV, och sexuell uthållighet. Men svårigheter att sköta intimhygienen är inte ett hållbart argument för icke medicinsk omskärelse på minderåriga pojkar i Sverige.

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

Det finns de som hävdar att om vården inte tillåter omskärelse av minderåriga pojkar inskränker det religionsfriheten. Men sjukvården ska inte ägna sig åt onödiga operationer genom att skära i barns könsorgan på föräldrars begäran. Lagen om religionsfrihet får inte övertrumfa barnens mänskliga rättigheter.

Omskärelse är inte en symbolisk handling, utan ett permanent fysisk ingrepp, som inte skattekollektivet i region Stockholm ska bära ansvaret för. Om en man i vuxen ålder vill genomföra och själv finansiera ett ingrepp på sitt könsorgan är det däremot fritt fram, under vilka bevekelsegrunder som helst. Det finns således ingen anledning att den offentliga sjukvården tillmötesgår krav på att utföra icke medicinsk omskärelse på minderåriga pojkar.

Sverigedemokraterna föreslår regionfullmäktige besluta:

att hälso- och sjukvårdsnämnden omprövar sitt ställningstagande kring att erbjuda icke-medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i egen regi eller av inhyrd aktör.

att hälso- och sjukvårdsnämnden med hänsyn till barnets okränkbara rätt till sin egen kropp, blir en röst i remissvar och annan kommunikation med staten för att omskärelse av minderåriga skall förbjudas när inga medicinska skäl föreligger.

Britt-Mari Canhasi
SD

Leonid Yurkovskiy
SD